

A Fővárosi Ítéltábla az Enczi és Társa Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Enczi János ügyvéd) által képviselt felperes neve (....) felperesnek, a Németh és Palatics Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Palatics Edit ügyvéd) által képviselt alperes neve Zrt. (alperes címe) alperes ellen szerzői jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. március 21. napján kelt, 3.P..../2010/52. számú ítélete ellen az alperes 56. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, a teljes keresetet elutasítja és akként rendelkezik, hogy 120.000 (Százhuszezer) forint kereseti illetéket a felperes köteles megfizetni az államnak külön felhívásra.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 325.000 (Háromszázhuszonötezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból és 80.000 (Nyolcvanezer) forint fellebbezési illetékből álló együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a felperes által rendezett B... és D... című zenés színpadi előadást a felperes engedélye nélkül megváltoztatta és azt bemutatta, megsértette a felperes szerzői jogát, ezért eltiltotta az alperest az átrendezett mű bemutatásától.

Kötelezte az alperest, hogy az ítélet megállapításra vonatkozó rendelkező részét 15 nap alatt tegye közzé a N... című napilap 10. oldalán legalább 1/8-os oldalterjedelemben, fekete-fehér színekkel.

Arra is kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forint nemvagyoni kártérítést.

Az elsőfokú bíróság az ezt meghaladó keresetet elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 482.600 forint perköltséget. Végül akként rendelkezett, hogy az alperes és a felperes 60.000-60.000 forint illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetéket köteles külön felhívásra az államnak megfizetni.

Az ítélet tényállása szerint a felperes színházi rendező, aki 2009 márciusában szóbeli tárgyalást folytatott az alperes vezérigazgatójával, A... R...tel (továbbiakban: Igazgató) L... E...: B... és D... című kisregénye nevezett szerző által készített színpadi átiratának megrendezéséről. A megbeszélések eredményeként az alperes, mint megbízó, továbbá a felperes cége, a S... Bt., mint megbízott és a felperes, mint személyesen közreműködő rendező 2009. ...-én „Felhasználással vegyes megbízási szerződés” megnevezésű megállapodást kötöttek, amelyet az alperes részéről az Igazgató írt alá. Az alperes a szerződésben megbízta a S... Bt-t a létrehozandó előadás megrendezésével, a vele jogviszonyban álló felperes közreműködésével. A felperes díjazása két

tételből állt, egyrészt az alperes fix összegű megbízási díjat volt köteles fizetni a felperes részére, másrészt előadásonként az áfával csökkentett jegybevétel 1%-a + áfa összegű jogdíjat volt köteles a felperesnek teljesíteni. A szerződés IV. „Felhasználói jogok” című fejezetében szabályozott jogdíjfizetési kötelezettségen felül rögzítették azt is, hogy a szerzői jogok közül a vagyoni jogokat a felperessel jogviszonyban álló betéti társaság gyakorolja, míg a személyhez fűződő jogok a felperest illetik. A S... Bt. az előadás nyilvános színpadi bemutatásának jogát engedélyezte az alperes részére, amelynek birtokában az alperes jogosult volt az előadást a bemutató napjától a műsoron tartás időtartama alatt tetszés szerinti alkalommal színházi előadás keretében székhelyén nyilvánosan előadni.

A szerződés megkötését követően a felperes megkezdte a rendezői munkát. Az Igazgató a 2009. október 13. napján tartott esti próbát követően közölte a felperessel, hogy a darab így nem mutatható be és a bemutatóig hátralévő három próbán a rendezést átveszi. Az Igazgató 2009. október 14-én reggel 9 órára egyeztetésre hívta össze az alkotókat, a megbeszélést követően 10 órától kezdődött a délelőtti próba, a felperes végül dél tájt eltávozott a próbáról és még ugyanezen a napon levélben közölte az alperessel, hogy nem járul hozzá a rendezése megváltoztatásához és amennyiben az alperes nem áll el ettől a szándékától, úgy a szerződést azonnali hatállyal felmondja. A felmondásra 2009. október 16-án írásban sor került. A felmondó levélben a felperes közölte, hogy a felmondással a „Felhasználási engedély” is hatálytalanná vált, így az alperes nem mutathatja be a felperes számára elfogadhatatlan módon megváltoztatott előadást. Az alperes nem ismerte el joghatályosnak a felmondást, tagadta, hogy a rendezésbe való beavatkozása a felperes által megalkotott előadást eltorzította, illetve az érintette a felperes rendezői koncepcióját. Álláspontja szerint az Igazgató közbelépésére a közelgő bemutató megmentése és a színházat fenyegető kár elhárítása érdekében volt szükség. Az alperes 2009. október 16-án megtartotta a nyilvános főpróbát, majd másnap a darabot bemutatta és 2011 végéig havi egy-egy alkalommal tűzte műsorra, mindvégig a felperest, mint rendezőt feltüntetve. Az alperes a szerződés szerinti jogdíjat minden hónapban megkísérelte a felperes számára megfizetni, aki azonban a teljesítést nem fogadta el.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy a felperes által rendezett B... és D... című zenés színpadi művet az engedélye nélkül átrendezte és bemutatta, megsértette a felperes szerzői jogát. Kérte ezért az alperes eltiltását az átrendezett előadás további bemutatásától és annak túrésére kérte az alperest kötelezni, hogy a B... és D... előadás 60 napon belül a felperes megrendezésében kerüljön a alperes nevében bemutatásra. Elégtétel adására is kérte az alperes kötelezését az általa megfogalmazott nyilatkozatnak a M... T... 1-es csatornáján főműsoridőben való levetítésével, valamint a N... napilapban a 10. oldalon közvélemény-kutatás nyilatkozat formájában. Emellett kérte az alperes kötelezését 1.000.000 forint nemvagyoni kár megfizetésére és 1.000.000 forint jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a színházi-rendezői tevékenység az Szjt. alapján nem szerzői alkotó tevékenység. A felek közötti szerződés valójában nem az Szjt. által szabályozott felhasználási, hanem tisztán megbízási szerződés, amelyre a Ptk. szabályai vonatkoznak. A felperes az alperes utasításainak nem tett eleget, az Igazgató által közölt kijavítási igényeket nem teljesítette, ezért a darab 2009. október 13-ai állapotában nem volt alkalmas a nyilvános bemutatásra és nem felelt meg a felhasználás céljának, azaz egy gyermekeknek szóló meseelőadás követelményének. Ezt az alperes az átrendezés folytán oly módon érte el, hogy az addig elkészült változatból zenei, táncos, valamint akrobata jeleneteket húzott ki, amelyek nem érintették a rendezői elképzelést, viszont az előadás ezáltal alkalmassá vált a kitűzött célra és megfelelhetett a célközönségnek.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét nagyobb részt alaposnak találta. Határozatát az Szjt. 1. §-ának (1) bekezdésére, (2) bekezdés a) és d) pontjaira, (3) bekezdésére, 9. §-ának (1) bekezdésére, 10. §-ának (1) bekezdésére, 13. §-ára, 16. §-ának (1) és (6) bekezdésére, 17. § f) pontjára, 29. §-ára, 94. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére alapította.

Kifejtette, hogy a felek jogvitájának lényegét az képezte, hogy a színházi rendező tevékenysége hogyan minősül szerzői jogi szempontból. A felperes indítványára kirendelte a Szerzői Jogi Szakértő Testületet annak megválaszolására, hogy a felperes perbeli rendezése olyan egyéni, eredeti jelleggel rendelkező alkotásnak minősül-e, amely az Szjt. szerinti szerzői jogi védelem alá esik, továbbá az alperes sérelmezett magatartása folytán megvalósult-e a felperes szerzői jogainak sérelme.

Az SZJSZT az elsőfokú bíróság megkeresésére adott .../12. sorszámú szakvéleményében kifejtette, hogy a rendezői interpretáció szükségszerűen egyéni, a rendező személyiségéből fakadó jellemzőket hordoz, funkciójából adódóan azonban - minthogy a művet a közönség számára közvetíti - a színpadi rendezés inkább az előadóművészi teljesítményhez áll közel, mint a szerzői művekhez. Az Szjt. 1. §-ának (8) bekezdése, illetve a törvény XI. fejezet 73-75. §-ai alapján az előadóművészi teljesítményeket a szerzői joggal szomszédos jogi védelem illeti meg, a perbeli kirendelés következtében ezért azt kellett a szakértő testületnek vizsgálnia, hogy a felperes rendezése megmarad-e a szomszédos jogi védelem keretein belül vagy azt túllépve szerzői jog által védett teljesítménynek tekintendő-e. Amennyiben ugyanis a rendezés megmarad az előadóművészi interpretáció keretein belül, úgy az ilyen rendezést az Szjt. 73-75. §-a szerinti konkrétan felsorolt vagyoni jogok - azaz a rögzítetlen előadás rögzítéséhez, sugárzásához, továbbá a rögzített előadás többszörözéséhez, terjesztéséhez és ún. lehívással megvalósuló hozzáférhető tételéhez fűződő kizárólagos vagyoni jogok -, illetve a névfeltüntetésre, valamint az előadás eltorzítása elleni védelemre vonatkozó személyhez fűződő jog illeti meg. Ezesetben a rendezés megváltoztatása nem minősül jogsértőnek. Ha azonban a rendezés olyan szintű beavatkozást valósít meg az alapul szolgáló színpadi művön, amely eléri a szerzői átdolgozás szintjét, úgy ebben az esetben a rendezőt (átdolgozó szerzőt) saját önálló, egyéni, eredeti alkotás-elemeire tekintettel az átdolgozott színdarabon szerzői jogok illetik meg. Az ilyen átdolgozás során azonban nem sérülhetnek az eredeti színpadi szerző szerzői jogai sem, azaz az átdolgozás csak az eredeti szerző vagy jogutóda engedélyével lehet jogszerű.

A perbeli esetben az eredeti L... E... mesejáték szövege és a felperesi szöveggönyv összehasonlítása alapján a szakértő testület azt állapította meg, hogy a felperes által végzett szövegmódosítások nem érik el azt a szintet, hogy azok egyéni, eredeti többlet alkotás-elemeket hordoznának. Az egyes előadás-változatokat tartalmazó DVD felvételek alapján sem állapítható meg olyan, a színrevitellel együtt járó, a mű interpretációján túlmutató, illetve az eredeti művet módosító többlet alkotás-elem, amely megalapozná az eredeti L... E... mű átdolgozását a felperes által. A perbeli mű kifejezetten megengedi, sőt megkívánja zenei elemek alkalmazását, hasonlóan a vizuális elemekhez, mesebeli hatást keltő jelmezek, díszletek alkalmazásához, ezek kialakítását azonban a szerző a konkrét előadásra bízta, ezért a dalok, díszletek, jelmezek nem jelentik az eredeti L... E... mű módosítását, átdolgozását. A díszletek, jelmezek, zenei betétek tekintetében szerzői jogosultnak a díszlet- és jelmeztervező(k), illetve a zenei betétek zeneszerzője és szövegírója minősül.

Mindezek alapján az eljáró tanács a felperesi rendezés szerzői műként történő minősítésére nem látott lehetőséget, ezért nem volt megállapítható a felperes szerzői jogainak megsértése sem. Ugyanígy nem sérültek a felperes Szjt. 73. és 75. §-ában felsorolt szomszédos jogai, hiszen a felperes nevét tüntették fel az előadással kapcsolatban. Emellett a felperes nem hivatkozott az

előadás eltorzítására az alperes sérelmezett magatartása körében, mint ahogy egyéb olyan csorbítás, illetve változtatás sem volt megállapítható a szöveggönyvek és az audiovizuális felvételek alapján, amely a felperes becsületére vagy hírnevére sérelmes volna.

Az elsőfokú bíróság azonban ítéletében kifejtette, hogy mind a peres felek, mind a Szerzői Jogi Szakértő Testület megközelítése hibás, mert az Szjt. nem tevékenységet, hanem alkotást véd, amely a Legfelsőbb Bíróság szóhasználatára szerint a formába öntött gondolat. Az Szjt. kiindulópontja a szerzői jogi védelem tárgyi oldala, a mű maga. A felperes a per során két művet nevezett meg, amelynek szerzőjeként magát határozta meg, egyfelől a B... és D... című színházi előadásnak a dramaturggal közösen készített szöveggönyvét, másfelől az általa rendezett zenés színpadi előadást, mint az előadott szöveg és nonverbális elemek, különösen az alkalmazott színészi játék, a díszlet, a jelmezek, a látványvilág, a fényjáték, a tánc- és cirkuszi koreográfia, valamint a zenei elemek előre meghatározott egységben való megjelenítése (a továbbiakban: zenés színpadi előadás). A szöveggönyv a szépirodalomba, mint művészeti ágba, ezen belül a dráma műnembe tartozó, a színművel rokon műfajú alkotás, míg a zenés színpadi előadás az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdés d) pontjában írt színmű, illetve zenés színmű kategóriájába sorolható. Mindezek következtében a per tárgyát két különböző mű képezi, egyfelől az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdés a) pontja szerinti szöveggönyv, mint irodalmi mű, másrészt a (2) bekezdés d) pontja alapján védelem alatt álló zenés színpadi előadás.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes nem szerkesztett önálló szöveggönyvet a kisregényből, hanem egy már rendelkezésre álló L... E... alkotta - ún. kaposvári - szöveggönyvből indult ki, azaz egy már meglévő adaptációt módosított. Egyetértett a Szerzői Jogi Szakértő Testülettel abban, hogy a felperes által végzett szövegmódosítások nem hordoznak egyéni, eredeti többlet alkotás-elemet, ezért nem alapozzák meg az eredeti mesejáték átdolgozását. Nem osztotta azonban a Testület álláspontját, mely szerint a felperes által rendezett zenés színpadi előadás tekintetében sem állapítható meg szerzői jogot fakasztó egyéni és eredeti jelleg. Nézete szerint a Testület téves jogi koncepcióból kiindulva hasonlította össze a L...-féle szöveggönyvet az előadásról készült videofelvétellel, mert az ezen látható zenés színpadi előadás szerzői jogi oltalma nem ítéltető meg annak mentén, hogy a szöveggönyvhöz képest abban milyen eltérések vannak. Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság a szakvélemény ezen megállapításait figyelmen kívül hagyta.

Nem értett egyet a Testülettel abban sem, hogy a színházi rendező a közönség számára interpretálva a színdarabot maga is csak tolmácsolja a művet, ekként legfeljebb szomszédos jogok illetik meg. Álláspontja szerint ugyanis a színházi rendező semmilyen értelmezéssel sem tekinthető előadóművésznek, az általa létrehozott színpadi előadás a rendező folyamatos jelenléte nélkül is megjeleníthető, élvezhető és befogadható. A színpadi előadás a rendező személyétől független, a rendezés befejeztével önálló életre kelő, saját sorssal bíró tárgyasult gondolat, ekként a rendezőt a színpadi előadást illető védelem alapján nem szomszédos jog, hanem szerzői jog illeti meg.

Megtekintve a felperes által csatolt DVD-k tartalmát az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy azokon egy színpadon előadott színészi játék, díszlet, jelmezek, fényjáték keltette látványvilág, tánc- és cirkuszi koreográfia, valamint fel-fel csendülő zenei elemek eredeti és egyedi módon elrendezett egysége látható; azaz a mozgó képfelvétel szerzői jogi oltalommal védett színpadi előadást ábrázol, amely az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdés d) pontja és (3) bekezdése alapján szerzői jogi védelmet élvez. Kétségtelen, hogy e mű szerzője a felperes, mint színházi rendező, amelyből egyenesen következik, hogy a felperest, mint a B... és D... zenés színpadi előadás rendezőjét a mű első szerzőjeként szerzői jog illeti meg. Mindez a felek számára sem volt kétséges

akkor, amikor szerződést kötöttek a mű megrendezése érdekében, amelyben a felperes az előadás nyilvános színpadi bemutatásának jogát engedélyezte az alperes részére, amelyért cserébe jogdíjra volt jogosult felhasználással arányos díjazás formájában.

Az alperes már a keresetlevél benyújtását követő érdemi védekezésében sem tette kérdésessé, hogy az Igazgató a felperesi változatból zenei, táncos, valamint akrobata jeleneteket húzott ki, ekként lerövidítve az előadást, mely beavatkozás a rendező koncepciójának lényegét érintette. A szerzőt megillető kizárólagos jog tiszteletben tartása mindenkinek kötelessége, még a színház vezető tisztségviselőjének is, aki nem vitathatóan anyagi és művészeti felelősséggel tartozik a színházért. A felperes tanúvallomásokkal bizonyította, hogy rendezésének az Igazgató általi megváltoztatása szakmai jóhírnevét hátrányosan befolyásolta, mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes azzal, hogy vezérigazgatója a felperes által rendezett B... és D... című zenés színpadi előadást engedély nélkül a felperes hírnevére sérelmes módon megváltoztatta, az Szjt. 13. §-a alapján megsértette a felperes személyhez fűződő szerzői jogát.

A jogsértés módjára és súlyára tekintettel elegendőnek tartotta az elégtételadást egyetlen országos napilapban azzal, hogy nem látott lehetőséget a felperes által kért szöveg közzétételére, hanem az ítélet megállapításra vonatkozó rendelkező részének közzétételét rendelte el. Nem adott helyt az előadás felperes általi megrendezésének bemutatására irányuló kereseti kérelemnek, mert az Szjt. 94. §-a ilyen jogkövetkezményt nem szabályoz. Alaptalannak találta az 1.000.000 forint összegű gazdagodás visszatérítése iránti keresetet is, kifejtve, hogy a vagyoni jogokat a szerződés értelmében a Bt. gyakorolja, a felperes ezért ilyen igényt alappal nem támaszthat az alperessel szemben. Ugyanakkor alaposnak találta a felperes nemvagyoni kárigényét, mert álláspontja szerint a felperes legalább ilyen összegű megbízatástól esett el művének jogellenes megváltoztatása miatt.

A határozattal szemben az alperes élt fellebbezéssel, amelyben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

Kifejtette, hogy az Szjt. 1. § (2) bekezdésének d) pontja az irodalmi mű leírt változatát és nem annak színpadon megjelenített változatát védi, bár nem kizárt, hogy a színpadon megjelent művet is szerzői jogi védelem illesse meg, amennyiben az egyéni, eredeti elemeket tartalmaz. A perbeli rendezés vizsgálata után a Szerzői Jogi Szakértő Testület azonban akként foglalt állást, hogy nem állapítható meg olyan színrevitelrel együtt járó, a mű interpretációján túlmutató, illetve az eredeti művet módosító többlet alkotás-elem, amely megalapozná az eredeti L... E... mű átdolgozását a felperes által. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben abból indult ki, hogy a zenés színpadi mű sui generis szerzői mű és váratlanul 41. sorszámú végzésével az alperesre telepítette a bizonyítási terhet arra vonatkozóan, hogy az előadás nem éri el az egyéni, eredeti, önálló jelleget. Ez mind anyagi jogilag, mind eljárásjogilag téves eljárás volt, ugyanis a felperest terhelte volna a szerzői mivolta bizonyításának terhe.

Az alperes álláspontját bizonyította a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye, amit azonban az elsőfokú bíróság felülbírált saját téves jogértelmezése alapján. Nem csak a .../2012. számú SzJSzT szakvélemény, hanem a külföldi jogirodalom is azt támasztja alá, hogy a színdarab létrehozásában közreműködő rendezői teljesítmény általában véve az előadóművészek teljesítményéhez áll közelebb. Számos külföldi jog emellett kifejezetten az előadóművészek közé sorolja a színházi rendezőt. A szerződés szóhasználata nem mérvado a mű vagy alkotó szerzői minősítése szempontjából, az alkotás egyetlen feltétele annak egyéni, eredeti jellege, ami ténykérdés és nem függ az alkotó és a felhasználó akaratán nyugvó elhatározástól.

Nem volt tisztázott a perben, hogy a felperes mely személyhez fűződő jogának sérelmét állította, míg az alperesi igazgató magatartását a szerződés, illetve a színházi gyakorlat szerint kellett volna értelmezni. A gyakorlatban ugyanis gyakran előfordul, hogy az igazgató beavatkozik a rendező

munkájába, úgymond „hátra ülteti a rendezőt”, a felperes ebben nem kívánt közreműködni, sértődése azonban jogsérelem megállapítására nem adhat alapot. Nem valós az sem, hogy a darab kizárólag lesújtó kritikákat kapott, a valóságban ugyanis vegyes vélemények születtek a bemutatott darabról, számos kritikus dicsérte is azt.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felek fellebbezéssel nem támadták az elsőfokú ítéletnek a meghaladó keresetet elutasító, valamint az elégtételadást a keresettől eltérő módon elrendelő rendelkezését, ezért azokat a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján nem érintette.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást az így rendelkezésre álló adatok alapján helyesen állapította meg. Meghozott érdemi döntésével és kifejtett indokaival azonban a Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a perbeli jogvitában elsődlegesen abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy mi a per tárgyát képező mű. Ezt követően választ kell adnia arra, hogy a mű az Szjt. által védett-e, és annak a felperes a szerzője-e. E kérdések feltevése helyes és indokolt, hiszen szerzői jogsértés miatti perben elsődlegesen azt kell megállapítani, hogy a szerzői jogi törvény hatálya alá tartozik-e a sérelemmel érintett mű, a felperes jogosult-e fellépni a szerzői jogok érvényesítése érdekében és vitatása esetén ennek bizonyítása a felperest terheli.

Az elsőfokú bíróság az első kérdésére azt a választ adta, hogy a per tárgyát két mű képezi, a szöveggönyv és az előadás. A szöveggönyv - amely a kaposvári szöveggönyv felperes általi módosítása - nem egyéni, eredeti jellegű, de az előadás eléri a szerzői jogi védelemhez szükséges mértéket és az az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdés d) pontja alapján védett, annak „első szerzője” a felperes, a művel kapcsolatos személyiségi jogok őt illetik.

Ezt az álláspontot azonban a másodfokú bíróság nem osztotta. A jelen per tárgya a felperes rendezői munkája, nem a szöveggönyv és nem az előadás, mert azok kapcsán a felperes nem terjesztett elő keresetet, de azok tekintetében egyedüli szerzőnek nem is lett volna tekinthető, hiszen a szöveggönyvet a dramaturggal együtt készítette, továbbá a színpadi előadást sem önmagában a rendezés hozza létre, ahhoz a dramaturg mellett az előadóművészek, a díszlet- és jelmeztervező, a zeneszerző, a szövegíró és mások tevékenysége, teljesítménye is szükséges. Amennyiben pedig egy mű szerzősége a vitás, úgy a szerzőtársak perbenállása szükséges.

A perbeli esetben a felperes a rendezői munkája és annak a próbák során kialakult formája tekintetében állította szerzőségét, ami nem vitásan csak az ő tevékenységéhez köthető. A színházi rendező alkotó tevékenységét, az általa létrehozott rendezői teljesítményt - ami tehát a jelen per tárgya - az Szjt. nem nevesíti, de semmiképpen nem azonosítható az Szjt. 1. § (2) bekezdés d) pontjában írt színművel, mert azt nem egyedül a rendezés hozza létre. Mivel azonban a szerzői jog által műként védett alkotások köre az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdése folytán nem zárt, ezért elvileg nem kizárt, hogy az egyéni-eredeti jellegű, szellemi alkotást megvalósító rendezést szerzői jogi védelem illesse meg. A szerzői minőség objektív törvényi ismérvei alapján lehet eldönteni, hogy egy adott teljesítmény és annak eredménye mű-e, a szerződés megszővegezése ebből a szempontból nem bír jelentőséggel. Az elsőfokú ítéletben szereplő „első szerző” fogalmát az Szjt. nem ismeri, a jogszabály szerzőt vagy szerzőtársat említ.

Jelen per tárgya tehát a rendező alkotó tevékenysége volt, a felperes ennek sérelmére hivatkozott, és nem a szöveggönyv vagy az előadás megváltoztatását sérelmezte. E két utóbbinak ugyan lényeges szerepe volt annak megítélése során, hogy a színpadi előadás rendezőjének teljesítményét szerzői jogi vagy azzal szomszédos jogi védelem illeti-e meg, de a felperes nem állított ezekkel kapcsolatban jogsérelmet. Az SzJSzT eszerint járt el, véleménye mindenben megfelel a hazai és nemzetközi jogszabályoknak, a gyakorlatnak és a szakmai szokásoknak. Helytálló szerzői jogi alapokról kiindulva vizsgálta a felperes teljesítményét és a sérelmezett alperesi magatartást, megfelelően hasonlította össze a mesejátékot, a szöveggönyvet, az előadásvázlatot és a DVD-n látható felvételt, amely alapján levont következtetését a másodfokú bíróság teljes körűen osztotta és a szakvéleményt elfogadta ítélete alapjául.

Hangsúlyozni kell azt is, hogy a szerzői jogi perekben az SzJSzT az Szjt. 101. §-a alapján szerzői jogi szakkérdésekre válaszol, amit a Testület a jelen esetben is megtett, 3 tagú tanácsban eljárva, amelyben két szerzői jogban jártas jogász és egy színházi rendező szakértő is részt vett. A testület az Szjt., a Római Egyezmény, a WIPO szerződés és a gyakorlat alapján helyes választ adott a jogvita tárgyát képező jogkérdésre, azzal a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyetértett. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság jogi indokok nélküli érvelése nem fogadható el, a szabadon, bárki által szerkeszthető, nyilvános adatbázisra - a Wikipédiára - való utalását pedig a másodfokú bíróság helytelennek és mellőzendőnek tartja.

Az SzJSzT véleménye alapján az Ítélet tábla megállapította, hogy a felperes rendezése megmaradt az irodalmi mű tolmácsolásának keretein belül, az nem érte el a szerzői átdolgozás szintjét, nem valósított meg egyéni-eredeti alkotást, ezért a felperesi rendezés nem minősíthető szerzői műnek, a felperest tehát a szerzői joggal szomszédos jogok illetik meg. Mindezek következtében az alperesi tevékenység nem valósíthatott meg szerzői jogsértést.

A másodfokú bíróság hangsúlyozza továbbá, hogy az átdolgozás a vagyoni jogok körében nyert szabályozást, míg a felperesi rendezéssel kapcsolatos vagyoni jogok jogosultja nem a felperes, hanem a S... Bt., ezért annak sérelme miatt a felperes nem, csak a Bt. léphet fel, a felperes e tekintetben nem rendelkezik perbeli legitimációval. A szerzői személyiségi jogok jogosultja a felperes maradt, ezért felléphetett szomszédos jogi sérelem miatt is, de ilyen - az SzJSzT szakvéleményében foglaltak alapján - nem volt megállapítható, hiszen a felperes nevét az Szjt. 75. § (1) bekezdése szerint feltüntették, és az előadás torzítása, csorbítása sem valósult meg. Nem vitás, hogy az alperesi rendezés a felperesi rendezésen alapult, de annak átalakítása nem rugaszkodott el oly mértékben az eredetitől, hogy a felperes előadóművészi szomszédos jogaiba ütközne.

A Fővárosi Ítélet tábla megjegyzi továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a megváltoztatás jóhírnevet sértő voltánál helytelenül nem a megváltoztatott művel okozható hírnévrontást vizsgálta, hanem tévesen azt, hogy negatív megítélést okozott-e önmagában az a hír, hogy a rendezés megváltoztatásra került, és a nem vagyoni kár - ami valamely személyiségi jog sérelmének reparációs eszköze - tekintetében a vagyoni kár megállapítása során figyelembe vehető érvekkel indokolt, ami szintén helytelen.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes teljes keresetét elutasította.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

A Fővárosi Ítéltábla az eredményesen fellebbező alperes másodfokú perköltségének megfizetésére a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest. Ennek megállapítása során a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5), (6) bekezdése és a 4/A. §-ának (1) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíjat, valamint az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése alapján számított fellebbezési illetéket vett figyelembe.

, 2015. március 19.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: